

W E N S

E E N

Be^d
met een
Zilveren
Penseel
2024

D I E R

E E N

YOKO
HEILIGERS

Uitgeverij Loopvis

Lesbrief MENSENDIEREN

voor docenten / ouders / verzorgers

‘Van ‘Adelaar’ tot ‘Zeehond’ toont Yoko Heiligers vijftientig dieren in alfabetische volgorde die een bijzondere relatie hebben tot de mens. Op elke dubbele pagina een ander dier dat in een twee-, drie-, vier- of vijfluik wordt geportretteerd. Slechts één woord onder de afzonderlijke illustratie geeft je een hint naar de relatie van de mens tot dit dier.’

MENSENDIEREN nodigt uit tot reflectie op de band tussen mens en dier. Geïnspireerd door het boek staan hieronder twaalf lessuggesties (in willekeurige volgorde). Daaronder vind je een korte toelichting per dier en het juryrapport van de Penseeljury. Veel plezier!

LESSUGGESTIES

1. Samen kijken en associëren

Klap het boek open en pak een los vel papier dat iets groter is, waarmee je de woorden of juist de afbeelding even kunt bedekken.

Laat bij 1B (Kat) eerst alléén de woorden zien en laat bij 1C (Schaap) eerst alléén de afbeelding zien.

1A. Adelaar

De figuur van een vliegende adelaar is een drieluik. Het begint met de veerpunten van de vleugel; die zijn tegelijkertijd ook de veren van de hoofdtooi van een Indiaans opperhoofd (‘film’). Daarnaast zien we een jager te paard die met de adelaar aan het jagen is (‘jacht’) en rechts zie je de adelaar vrij vliegend onder de bewonderende blikken van vogelaars (‘zeldzaamheid’).

Bekijk de adelaar samen met de kinderen. Vraag de kinderen te vertellen wat ze weten over deze majestueuze vogel; hoe zijn de woorden en beelden met elkaar verbonden en wat betekenen ze?

1B. Kat

De figuur van de kat is een vierluik. **Zorg ervoor dat het beeld van de kat bedekt is en laat eerst alleen de woorden zien.**

Het spel is om te begrijpen wat de logische link wordt met de vier woorden onder de elementen in de afbeelding.

- ‘Bijgeloof’. Wat heeft de kat met bijgeloof te maken?
- ‘Vermomming’. Ken je katten die zich hebben vermomd?
- ‘Verering’. Ken je katten die door mensen vereerd worden?
- ‘Knuffel’. Wat zou daarmee bedoeld kunnen worden?

Laat nu ook de illustratie zien. Denk er nog eens over na, als je eenmaal de hele figuur ziet, wie het meeste geniet van de knuffel. Alleen de dames die ze aaien, of..?

1C. Schaap

Laat nu alleen het beeld van het schaap aan de kinderen zien: **zorg dat de woorden bedekt zijn.**

Het schaap is een vijfluik. Dat komt omdat onze interacties met dit dier zo talrijk zijn. Vraag aan de kinderen of ze er een paar kunnen opnoemen? Laat ze opschrijven welke woorden ze denken dat bij de verschillende elementen horen.

Geef de klas vervolgens, gewoon door naar de afbeelding te kijken, achtereenvolgens de vijf woorden die erbij horen: ‘samenwerking’, ‘buitenbeentje’, ‘materiaal’, ‘kudde’ en ‘lente’. Wie kwam het dichtst in de buurt van de woorden die door de auteur zijn gekozen?

1D. Slang

De slang is ook een vijfluk. Het begint met de beet van een slang in de hand van een mens ('vergif'), daarna zien we het lijf van dit reptiel rond een boom kronkelen ('omhelzing'). Op het derde element zien we een persoon die een hemd en een broek draagt, met een broekriem die is gemaakt van slangenleer ('cadeau').

Wat denk je dat dit element betekent als het bij het woord cadeau hoort? Probeer samen andere woorden te vinden dat dit woord zou kunnen vervangen. Kies het beste woord uit en leg uit waarom het jou overtuigt.

2. Praten en schrijven over dieren

Ga met de kinderen in gesprek over de dieren die ze in hun leven hebben ontmoet. Bijvoorbeeld: van hun hond als huisdier tot het wilde zwijn die ze ooit in het bos zagen, van de olifant die hen in de ogen keek in de dierentuin, tot de vlieg die ze maar niet te pakken kregen. Laat de kinderen een aantal persoonlijke ontmoetingen met een dier opschrijven die ze zich kunnen herinneren.

Welke ontmoeting heeft het meeste indruk op ze gemaakt, en waarom? Klassikaal of in groepjes aan elkaar vertellen.

3. Elfje schrijven (kort gedicht) – individueel

Hebben de kinderen een favoriet dier? Maak daar een 'ELF' over: een gedicht met in totaal elf woorden. **5 regels met 1/2/3/4/1 woorden.**

Bijv: Meeuw/Witte veren/Duikt naar beneden/Vechten om te eten/Honger!

Of: Kat/scherpe nagels/zachte zwarte vacht/spint harder dan ik/lief.

Extra: laat de kinderen er illustraties bij maken.

4. Letters maken

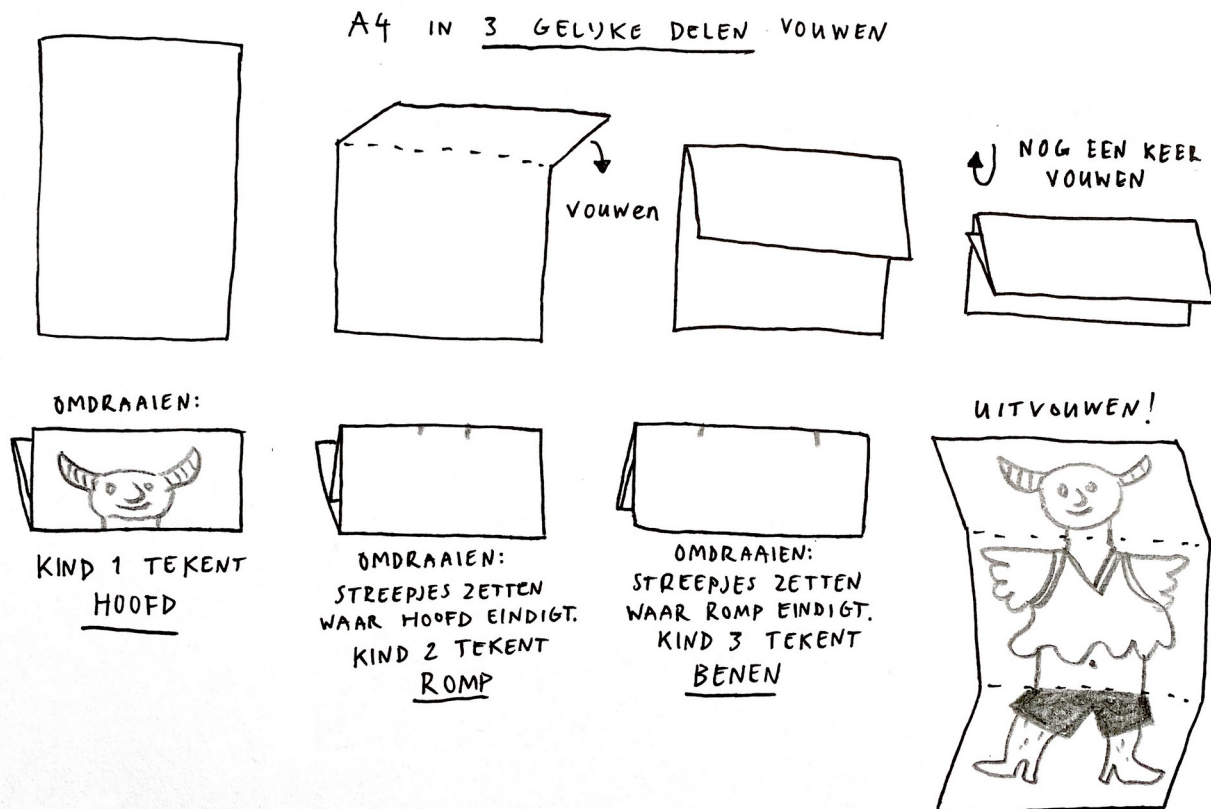
Op de cover van MENSENDIEREN staan niet zomaar letters: het zijn kleine uitsnedes van de afbeeldingen in het boek. Hieronder staan twee manieren om je eigen letter te maken.

4A. Geef de kinderen een wit A4 en laat ze de omtrek van de eerste letter van hun naam tekenen (probeer het hele papier te gebruiken en maak de letter lekker dik, zodat er ruimte is om in de letter te tekenen). Laat de kinderen nu de letter invullen met dieren die ze zelf bijzonder vinden of waar ze van houden.

Kleur in en maak er een expositie van in de klas.

Misschien zijn er zelfs nog wel woorden te maken met alle letters, of een hele zin?

4B. Andersom: Laat de kinderen op een **gekleurd** A4 een tekening maken van een dier waar ze van houden of die ze bijzonder vinden. Laat ze daarna op een ander **wit** A4 de omtrek van eerste letter van hun naam tekenen en knip deze uit zodat er een sjabloon overblijft. Leg de sjabloon op de tekening, zodat de tekening nu de lettervorm vult. Schuif net zo lang met het sjabloon tot je de mooiste uitsnede hebt en plak de papieren dan aan elkaar vast. Knip eventueel de randen een beetje bij. Hang alle letters op in de klas, misschien vormen ze wel woorden of een zin?

5. Ontwerp je eigen MENSENDIER (in groepjes van 3): zie voorbeeld hierboven

De dieren uit MENSENDIEREN bestaan uit verschillende elementen.

Laat de kinderen hun eigen mensendieren maken, bestaande uit 3 elementen:

HOOFD – ROMP – BENEN. Maak groepjes van 3 en geef iedereen een A4 papier. Vouw deze in de lengte in 3 delen, zodat deze uit te klappen is.

1. Op het bovenste gedeelte tekent leerling 1 het hoofd (laat je fantasie de vrije loop!), deze wordt vervolgens omgevouwen zodat het hoofd verborgen is, maar je nog wel net ziet waar de nek uitkwam.

2. Geef het omgevouwen papier door: daar kan leerling 2 verder tekenen met de romp. Opnieuw omvouwen en verbergen, zodat je alleen ziet waar de benen verder moeten gaan.

3. Nu tekent de leerling 3 de benen. Als die klaar zijn: uitklappen maar! Verrassing: nu zien we de mensendieren pas in hun geheel. Kleur ze eventueel nog mooi in en exposeer ze in de klas.

Extra: bedenk woorden die bij elk lijf-onderdeel passen en schrijf deze er netjes bij. En misschien hebben deze wezens ook wel een bijzondere naam? Schrijf deze er ook bij.

6. Ontwerp je eigen dier (individueel)

Kies een dier en teken de omtrek van dit dier zo bladvullend mogelijk op een liggend A4 (zoek eventueel eerst een voorbeeld op van het betreffende dier). Vouw het blad nu 1x, zodat er een lijn in het midden ontstaat: nu is het dier in tweeën verdeeld.

Bedenk nu twee verschillende aspecten van dit dier en werk dit uit aan beide kanten zodat het verschil goed zichtbaar is. Schrijf er twee bijpassende woorden onder.

7. Verschillende landen – op reis met een klein groepje

In het boek komen dieren uit verschillende landen voorbij. Bij deze landen horen verschillende culturen, en elke cultuur gaat weer op een andere manier met dieren om. Maak kleine groepjes, de docent geeft elk groepje een dier uit het boek om te bestuderen. (Tip voor docent: dieren met een duidelijk buitenland: Adelaar, Beer, Dromedaris, Koe, Krokodil, Olifant, Schildpad, Tijger, Zeehond.)

Vraag de kinderen om uit te vinden in welk land hun dier leeft. Laat ze een onderzoekje doen: waar ligt het land op de wereldkaart, wat voor taal wordt er gesproken, wat voor klimaat heeft het land, wat eten ze daar graag? etc.

Laat ze dit opschrijven en daarna klassikaal aan elkaar vertellen wat ze ontdekt hebben.

Extra: schrijf en teken op een groot vel wat er is ontdekt en presenteer aan elkaar.

8. Maak een zelfportret

1. Pak een vel papier en een potlood en leg het papier staand voor je neer. Teken de omtrek van een staand mens (jijzelf) zo groot mogelijk op het vel (de voeten raken dus bijna de onderkant en het puntje van je hoofd raakt bijna de bovenkant).

2. Verdeel jezelf nu in tweeën door een lijn over het midden te trekken. Bedenk twee dingen die typisch zijn voor jou.

Bijvoorbeeld: hobby's/sport/lievelingskleur/je kamer/wat je graag eet/een plek waar je graag bent/enz. Overleggen mag!

3. Werk deze verschillende dingen aan beide kanten uit zodat het verschil goed zichtbaar is.

Bijvoorbeeld: je bovenkant bestaat uit pizza (lievelingseten) en je onderkant staat op een voetbalveld (jouw sport). Of: je bovenkant is helemaal paars (je lievelingskleur) en bij je voeten zit een hond (lievelingsdier).

4. Schrijf er twee bijpassende woorden bij.

Extra: hang alle portretten op in de klas. Herkennen de leerlingen elkaar?

9. Maak de zin af

Maak deze zin af 'met mooie woorden':

Als ik voor 1 dag een dier was dan.....

Het mag best een lange zin zijn. Eerst individueel laten bedenken en opschrijven. Dan om de beurt opstaan en langzaam en duidelijk voorlezen.

10. Stripverhaal maken

In MENSENDIEREN worden dieren en mensen op allerlei manieren bekeken. Kies eens een moment uit je leven waarop jij in contact was met een dier (voorbeeld: toen je voor het eerst alleen een hond uit mocht laten, toen je een prijs kreeg met paardrijden, toen de poes van je buurvrouw doodging, toen je een bijzonder vogel zag, etc etc).

Neem dit moment als uitgangspunt en maak hier in 9 plaatjes een stripverhaal van op een A4.

11. Filosoferen met Coen Simon: lees samen het Kakkerlakje 'Dierenliefde' (te bestellen bij uitgeverij Loopvis)

In het boekje 'Dierenliefde' (uit de reeks verstuurbare boekjes genaamd Kakkerlakjes) liet filosoof Coen Simon zich inspireren door MENSENDIEREN. Lees deze filosofische tekst voor. Er staan veel vragen in.

Vraag na afloop wat de kinderen ervan vonden? En wat vinden zij zelf dat je van een dier mag vragen? Praat er eens over met elkaar. Zijn de kinderen het met elkaar eens of denken ze er heel verschillend over? Alles is goed!

12. Kleurplaat kleuren

Op de website van uitgeverij Loopvis is een mooie kleurplaat van de Beer te downloaden, op A3 en A4 formaat.

Korte toelichting per dier

Vrij vertaald uit het Frans, oorspronkelijke tekst door Clara Arconada, Hélium Editions 2023

Adelaar

De adelaar is een zeldzame vogel die niet veel mensen in het echt zullen zien. Het is een fantastische jager met een scherp gezichtsvermogen, die zijn prooi al van heel ver ziet. In Mongolië worden adelaars al meer dan 2500 jaar getraind om konijnen of vossen te vangen en om dorpen en kuddes tegen wolven te verdedigen. Maar de adelaar is ook een symbool van moed en verbondenheid met de geesten: de Plains Indianen gebruiken zijn veren in hun hoofdtooi als teken van macht en wijsheid.

Beer

De eerste teddyberen dateren uit het begin van de 20^e eeuw. Met knopen als ogen en met een vulling van stro of bonen waren ze heel anders dan de teddyberen van nu. Maar hoewel teddyberen van knuffelen houden, houden echte beren daar niet van. Hoewel ze soms zijn getraind om circusacts uit te voeren, zijn het vooral wilde dieren! Ondanks hun sterke bouw kunnen ze heel snel rennen en vangen ze behendig zalmen die stroomopwaarts zwemmen.

Bij

Bijen zijn onmisbare kleine werkers op aarde. Ze verzamelen nectar om hun bijenkorf te voeden. Ze transporteren stuifmeel van bloem naar bloem, waardoor planten zich kunnen voortplanten. Elke bij heeft een specifieke rol. De koningin, herkenbaar aan haar grote buik, legt de eieren; de arbeiders voeden en beschermen hun bijenvolk. Dankzij een bijzondere dans communiceren de bijen tijdens de vlucht met elkaar om de locatie door te geven van de beste bloemen! Mensen houden van de honing die ze produceren. Mensen die bijen houden worden imker genoemd.

Dromedaris

De Arabische kameel, beter bekend als de dromedaris, heeft slechts één bult, in tegenstelling tot andere soorten kamelen. Dit dier uit warme landen haalt zijn energie uit vet in zijn bult en kan 4 liter water in zijn maag opslaan, zodat hij het meerdere dagen volhoudt over zeer lange afstanden, zonder uit te drogen. Mensen gebruiken al eeuwenlang lang dromedarissen om door de woestijn te reizen en goederen te vervoeren.

Er lopen ook dromedarissen rond bij de piramides, immense grafmonumenten die meer dan 4000 jaar oud zijn en mysteries en schatten van het oude Egypte bevatten. Eigenlijk lijkt een piramide wel een beetje op de mysterieuze bult van de dromedaris...

Duif

Postduiven worden al sinds de oudheid door mensen gebruikt om berichten over te brengen. Ze leven soms in duiventillen: torentjes met verschillende verdiepingen, met gladde wanden, zodat roofdieren er niet in kunnen klimmen. Deze duiven kennen maar één route: die hen terugbrengt naar hun eigen duiventil. Ook de tortelduif en de witte duif, die symbool staat voor vrede, liefde en hoop, maken deel uit van de duivenfamilie.

Ezel

Al eeuwenlang wordt de ezel door mensen gedomesticeerd. Hij is erg sterk en heeft een goed uithoudingsvermogen, waardoor kan hij worden ingezet in de landbouw en voor het vervoer van mensen en goederen... en ook voor vrijetijdsbesteding, voor een ezeltochtje. Maar in het verhaal 'De Bremer Stadsmuzikanten' van de gebroeders Grimm droomt de ezel er vooral van om muzikant te worden! Op weg naar de stad komt hij een hond, een kat en een haan tegen. Alle vier vestigden ze zich uiteindelijk in een huis en leefden daar nog lang en gelukkig.

Gans

Wilde ganzen zijn trekvogels. Elk jaar, als de temperatuur daalt, vliegen ze naar het warme zuiden. Het is een lange en moeilijke reis: ze leggen wel 7000 kilometer af! Zonder zo ver te reizen kun je je vermaken met een gezelschapsspel vol met obstakels dat de naam van dit dier draagt: het Ganzenbord. Tamme ganzen werden eeuwenlang door ganzenhoeders naar de stad gedreven voor de ganzenmarkt. En hun veren werden gebruikt om mee te schrijven.

Hond

Er zijn honderden verschillende soorten hondenrassen en ze hebben allemaal hun eigen bijzonderheden. Sledehonden zijn sterk en zelfstandig. Om beter bestand te zijn tegen de kou is de temperatuur van hun pootjes geen 37 °C maar 0 °C. Geleidehonden leren snel. Ze identificeren en vermijden obstakels om hun baasje te begeleiden... Ze wachten zelfs op oversteekplaatsen voor voetgangers voordat ze oversteken! Honden worden vanwege hun geblaf ook vaak als waakhond gehouden. In sommige landen zijn er heel veel zwerfhonden. Hoewel honden heel verschillende karakters hebben, zijn ze de beste vrienden van de mens!

Kat

Katten, duizenden jaren geleden gedomesticeerd, beschermen onze huizen tegen knaagdieren. Zwarte katten, die in Europa in de Middeleeuwen en de Renaissance met de duivel en heksen werden geassocieerd, zouden ongeluk kunnen brengen. Rond 1000 jaar voor Christus was de kat in Egypte een heilig dier geworden. De Egyptenaren vereerden zelfs een kattengodin, Bastet genaamd. Tegenwoordig wordt dit dier niet langer als een god beschouwd, maar mensen blijven met lichaam en ziel toegewijd aan hun kat, in de hoop in ruil daarvoor een paar knuffels te krijgen... of een fortuin, zoals de Gelaarsde Kat naar de Markies van Carabas bracht!

Kip

De kip legt eieren die ze, als ze daar de gelegenheid voor heeft, in ongeveer drie weken geduldig uitbroedt. Andere eieren worden gegeten of ze worden, als symbool van nieuw leven, versierd bij het Christelijke Paasfeest. Kippen zitten graag bij elkaar op stok, maar

de meeste kippen leven onder erg slechte omstandigheden in de intensieve veehouderij en zij vormen het meest geconsumeerde vlees ter wereld. In Europa vindt je het silhouet van de haan terug bovenop kerktorens als windwijzer.

Koe

In het Hindoeïsme, de grootste religie in India, is de koe heilig; hindoes geloven dat de oermoeder wel eens de vorm van een koe aanneemt. Het is daarom voor de voor hindoes verboden om dit dier schade toe te brengen. Over de hele wereld worden koeien echter uitgebuit voor hun melk en vlees. Ze zitten vaak opgesloten in kleine ruimtes zonder ooit naar buiten te kunnen en moeten regelmatig bevallen van een kalf om meer melk te kunnen produceren.

Konijn

Konijnen zijn niet alleen de sterren van knappe goocheltrucs. Ze behoren ook tot de dieren die het meest worden gebruikt als proefdier, vooral voor het testen van cosmetica. Gelukkig zijn er sinds de jaren 2000 nieuwe testtechnieken zonder levende wezens ontwikkeld. Ook al zie je het niet direct, het tamme konijn lijdt onder zijn gekooide leven, dat zijn natuurlijke gedrag zoals graven beperkt. Ook is het belangrijk dat ze gezelschap van andere konijnen hebben.

Krokodil

Krokodillen leven in Afrika, Amerika, Azië en Australië, in warme streken. In Nederland kunnen we ze daarom alleen in gevangenschap in terrariums zien. Dit dier, behendig op het land en in het water, is het grootste reptiel ter wereld! Op bepaalde krokodillen worden gejaagd of ze worden gefokt vanwege hun huid, gebruikt voor luxe lederwaren, en worden met uitsterven bedreigd. Mensen gebruiken hiervoor wrede technieken die ervoor zorgen dat de dieren lijden. Misschien nemen de krokodillen daarom soms wraak...?

Olifant

De olifanten zijn de grootste landdieren en zijn zeer intelligent. Helaas worden deze bijzondere dieren door mensen gestroopt vanwege hun ivoren slagstanden of gebruikt vanwege hun fysieke kracht: een olifant kan tot 5 ton tillen! Sommige olifanten moeten in het circus werken of worden aangeboden als toeristische attractie. Ondanks wetten die gericht zijn op de bescherming van dit dier, worden wilde olifanten vandaag de dag nog steeds bedreigd door stropers en door verlies van hun leefgebied.

Orka

Orka's zijn geen prooi voor welk dier dan ook, ze worden dan ook wel 'killer whale' genoemd. Velen van hen sterven echter door de mens als gevolg van vervuiling, visserij of hun vangst. In waterparken worden orka's slecht behandeld en wordt hun levensverwachting met de helft verminderd. De omheiningen zijn soms zo smal dat hun rugvin gaat hangen. Het zijn zeer sociale dieren, veel documentaires laten zien dat wilde orka's zich organiseren in 'pod's', groepen bestaande uit orka's uit dezelfde familie, onder leiding van het oudste vrouwtje. Soms verlaten ze de groep om zich te voeden of zich voort te platen, maar slechts voor een paar uur!

Paard

Het paard leeft al duizenden jaren naast mensen, maar zijn rol is enorm geëvolueerd. Paarden werden gebruikt om ploegen over het land te trekken en om mensen en goederen te vervoeren. In de Middeleeuwen reden de ridders van Europa met hun paarden de strijd in, moedige krijgers die bereid waren alles te doen voor hun heer. Met nieuwe technieken werd het paard vervangen door voertuigen op de slagvelden.

Tegenwoordig zien we het paard vooral terug als vrijetijdsbesteding en sport. Maar paarden worden ook geslacht voor hun vlees en van hun lange haren worden strijkstokken voor snaarinstrumenten gemaakt.

Papegaai

De papegaai staat bekend als de trouwe metgezel van de piraat. Gezeten op de schouder van zijn meester, vergezeld hij hem op al zijn avonturen. Het is inderdaad een zeer populair huisdier, ze zijn sociaal en intelligent en hebben talent voor het imiteren van de menselijke stem. Papegaaien leven dan ook vaak in kooien, en ook al zijn deze soms mooi en ruim, het blijft een onnatuurlijk gevangenschap. Stropen, gericht op wilde papegaaien om ze te verkopen, draagt helaas bij aan de verdwijning van veel soorten.

Rat

Omdat ze daar al het voedsel vinden dat ze nodig hebben, zijn ratten talrijk in steden, ook in de riolen waar ze beschermd zijn tegen roofdieren. In de legende van de 'Rattenvanger van Hamelen' wordt een stad overspoeld door deze knaagdieren. Eén man weet ze te betoveren met zijn fluit en verlost de stad van zijn rattenplaag. Maar ratten worden niet alleen als ongedierte gezien. Gedomesticeerd blijken het heel nieuwsgierige en aanhankelijke dieren te zijn!

Schaap

Zodra de lente aanbreekt, zie je de schapen en hun lammetjes in de groene weiden. Mensen fokken schapen over de hele wereld: voor hun vlees, hun melk, hun huid... of hun wol. Het wordt gebruikt om textiel mee te maken en om gebouwen te isoleren. Het vrouwtje van het schaap is de ooi; aan haar hebben we de melk te danken die wordt gebruikt voor maken van kazen zoals feta. Herders laten hun kuddes in grote gebieden grazen voor het bevorderen van de biodiversiteit; schapen zijn er bijvoorbeeld heel goed in om gras tussen de heide uit te knabbelen.

Schildpad

Het schild van de schildpad onderscheidt hem van andere reptielen. Sommige mensen denken dat het schild geen gevoel heeft, maar het tegendeel is waar: het is een vitaal orgaan dat bestaat uit botweefsel met een geschubde huid eroverheen. Het dient om te beschermen en te camoufleren. Eeuwenlang werden schildpadden gebruikt om brilmonturen van te maken. Zijn vlees wordt als delicatessen verwerkt in traditionele schildpaddensoep, maar in Europa is schildpaddenvlees verboden voor consumptie. De schildpad staat bekend om zijn traagheid. In de fabel 'De haas en de schildpad' verslaat hij echter de snelle haas in de race, dankzij zijn geduld en doorzettingsvermogen!

Slang

De slang is een dier dat vaak angstaanjagend is, vanwege zijn beet en omdat hij zich dankzij zijn lange ruggengraat om zijn prooi kan wikkelen. Sommige slangen zijn giftig en kunnen zelfs dodelijk zijn. Het Joods-Christelijke scheppingsverhaal van Adam en Eva is ook verantwoordelijk voor de slechte reputatie van dit reptiel, omdat het associeert met zonde en leugens, en de val uit het paradijs. In Noord-Afrika en Zuidwest-Azië lijken slangenbezweerders er echter in geslaagd ze te temmen... Sommige slangen worden gefokt voor hun huid, dat wordt gebruikt voor luxe lederwaren.

Tijger

Tijgers leven voornamelijk in India, maar sommigen worden onder moeilijke omstandigheden in gevangenschap gehouden en zijn bedoeld om op te treden tijdens shows. In zijn natuurlijke habitat lijkt de tijger echter geen volgzaam dier dat

gedomesticeerd kan worden. Het is de grootste katachtige ter wereld en vooral een formidabele jager die heel snel kan rennen. Dankzij de kracht van zijn spieren kunnen Siberische tijgers zelfs meer dan 10 meter ver springen! Helaas zijn deze dieren het slachtoffer van stroperij; er wordt op ze gejaagd voor hun vacht en veel delen van de tijger worden gebruikt als medicijn. Helaas worden alle tijgers bedreigd.

Varken

Omdat ze graag in de modder rolt, staat het varken bekend om haar viezigheid. Maar dit is juist de manier waarop zij zichzelf verzorgt: deze modderbaden beschermen haar huid tegen parasieten en zonnebrand! Dit intelligente dier wordt voornamelijk gefokt voor haar vlees. Bijna alle delen van het dier kunnen worden verkocht, wat zeer winstgevend is... De manier waarop varkens in de intensieve veehouderij worden behandeld is omstreden, waar de zeugen in kooien gehouden worden en onnatuurlijk veel biggen moeten krijgen.

Vis

Vis is het hoofdingrediënt van veel culinaire specialiteiten, zoals ceviche in verschillende Zuid- en Midden-Amerikaanse landen, fish & chips en Engeland of de Hollandse Nieuw hier in Nederland. Of uit blik! De afgelopen vijftig jaar is de consumptie ervan wereldwijd verdubbeld, wat heeft geleid tot overbevissing waardoor de vissen zich niet snel genoeg kunnen voortplanten. Veel soorten zijn nu met uitsterven bedreigd... maar er zijn vissen die nooit iets te vrezen zullen hebben: die van het sterrenbeeld van de dierenriem!

Zeehond

Er zijn verschillende soorten zeehonden, maar ze leven allemaal zowel in het water als op het land. Sommigen geven de voorkeur aan gematigde wateren, dichtbij zand- of kiezelstranden, anderen aan de ijsschotsen en het ijskoude water. Om het niet koud te krijgen, kan de Klapmuts in de Noord-Atlantische Oceaan zijn lichaamstemperatuur verlagen als het koud is. Hierdoor neemt zijn zuurstofbehoefte af, waardoor hij een adempauze van twee uur kan nemen. Helaas zijn sommige zeehonden met uitsterven bedreigd als gevolg massatoerisme, waardoor het leefgebied verslechterd, en overbevolking. Op de zeehond wordt gejaagd om zijn kostbare pels, waar warme kleding van wordt gemaakt.

Zilveren Penseel

Categorie Informatieve boeken

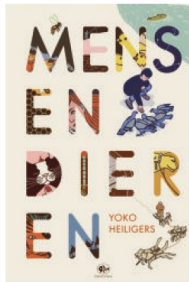
MENSENDIEREN

Be^ud
met een
Zilveren
Penseel
2024

Illustrator: Yoko Heiligers

Auteur: Yoko Heiligers

Uitgever: Uitgeverij Loopvis

Nog voordat het boek *MENSENDIEREN* in Nederland werd uitgegeven, kreeg het al internationale waardering en erkenning. Ook de Penseeljury werd betoverd door dit informatieve prentenboek dat een verrassende kijk geeft op informatieve boeken; het is authentiek en vernieuwend binnen het boekenaanbod.

Het format van *MENSENDIEREN* is interessant. Van 'Adelaar' tot 'Zeehond' toont Yoko Heiligers 25 dieren in alfabetische volgorde die een bijzondere relatie hebben tot de mens. Op elke dubbele pagina een ander dier dat in een twee-, drie-, vier- of vijfluk wordt geportretteerd. Slechts één woord onder de afzonderlijke illustratie geeft je een hint naar de relatie van de mens tot dit dier, soms cryptisch omschreven, zoals 'vermomming' bij een afbeelding

van *De gelaarsde kat* en 'verhaal' bij een ganzenveer met inktpot. Zo roept de tekst op om gefocust te blijven op de informatie en de visuele collages. Het verband tussen de tekst en de platen is briljant verweven.

De illustraties zijn stilistisch, dynamisch en krachtig en met elkaar verbonden via vindingrijke overgangen, zoals de krokodil die in de dierentuin in een klein hok ligt ('vermaak'), overgaat in gebruiksvoorwerpen als tassen, riemen en laarzen ('ijdelheid') en vervolgens in Afrika aan de oever van de Nijl iemand opeet die krokodillenlaarzen draagt ('wraak'). Elke spread heeft een zorgvuldig gekozen beperkt kleurenpalet, waardoor de illustraties nog meer met elkaar verbonden zijn en het esthetisch plezierig is om naar te kijken.

Het is een actueel boek dat blijft boeien en over de complexiteit van de wereld en onze relatie met de natuur laat nadenken.